

Pudeldrama i vardagsrummet

av Lena Köster

OSKULDENS DÖD – PUSH UP

ÅTT FÅ BESÖKA en konstnär i ateljén, är en ynnest. Är dessutom ateljén konstnärens vardagsrum, blir ynnesten dubbel. Redan utanför ytterdörren till kedjehuset i Ärna, går jag rakt in i Eva Högbergs konst. Där står nämligen Bruden från utställningen om kärleken i Köttinspektionen i Uppsala häromåret. En högväxt trädkvinna, nu en aning väderbiten.

Resliga figurer möter mig också i Eva Högbergs vardagsrum, som även är hennes ateljé: ett skottdrama pågår. Det är storpudeln Greta, som just blir skjuten, eller åtminstone hotad, av supermodellen Claudia Schiffer. Samtidigt riktar Greta också en pistol mot sig. Som om hon inte duger, jämförd med Schiffer, utan tänker ge upp. Det skulle konstnären dock aldrig låta henne göra.

Oskuldens död – Push Up heter pudeldramat, där skulpturGreta, liksom Claudia skulpterad på en skyltdocka, är mycket lik verklighetens pudelGreta, som var Eva Högbergs ständiga följeslagare under sina femton levnadsår 1990–2004.

– Jag jobbade mycket med Greta, säger Eva Högberg och berättar om *Gretas sal*, *Nedräkning* på IKEA och en installation i Eventa, Uppsalas internationella konstbiennial år 2000.

– Jag byggde en kyrka i IKEA:s entré, där Greta var guden och fick ett altare.

På altaret visades en film, där olika människor uttalade sig om Greta. Och där fanns en svart låda, där besökarna kunde lägga lappar med önskningar och meddelanden. Väggarna var täckt av ull och fullhängd med porträtt av Greta.

Storpudeln figurerade i fler utställningar och känns, för mig som betraktare, som ikonerna för mänsklighet med allt vad det kan innebära av utsatthet, trofasthet, liv. 1999 gjorde Eva Högberg en installation i tre delar, *Gretas sommar*: (1) *I ullhögen* på Galleri 1 (2), *Oskuldens död* på Stadsbiblioteket och (3) *Ölands södra udde* på Konstmuseet.

I Eva Högbergs vardagsrum är det mycket av allt; färger, former, strukturer, idéer omsatta i skulptur

THE TREE, Japan 2014

och måleri. Stora format och pyttesmå. En hel konsthall skulle behövas för att ge rättvisa åt alla verk på en och samma gång.

Många verk har skapats för utställningar utomhus. Bland annat i skulpturparken i Ängelsberg, vid Ekeby kvarn, Kvarnbo kvarn och på Walmstedtska gården i Uppsala, där Uppsala konstnärsklubb har sina lokaler. Men Eva Högberg har också ställt ut ett tjugotal gånger i Japan och minst hälften av gångerna själv varit där och byggt utställningarna, skulpterat på plats både i naturen och inomhus.

I en utställning skulpterade hon bland annat ett träd av tidningspapper, med en död trädstam som utgångspunkt, grenar och bladverk i tidningspapper, ett material hon ofta använder.

– Genom att bygga trädet av tidningspapper ville jag ge tillbaka ett av de miljoner träd, som vårt beroende av nyheter kostar naturen, säger hon.

En mycket stor, blödande snäcka fick plats bland mossbelupna stenar vid ett annat tillfälle. Den fick en lång titel: *Om du lägger örat mot snäckan kan du höra vågorna begrava sin sorg i havet*. Snäckan var en del i en installation i ett tempel i Tournyouii i Sankeien Garden i Yokohama med snäcka, film, performance.

– I Sydkorea har jag varit fyra gånger och ställt ut fem verk. Ett verk jag gjorde där är jag särskilt nöjd med: *Starship to heaven*, en fem meter hög skulptur. Jag byggde den med material jag hittade där.

Eva Högberg visar foto på en raketliknande form med ett öga i mitten. Jag associerar både till Arne Jones skulptur *Katedral* och Harry Martinsons rymdepos *Aniara*.

I mars deltog hon i samlingsutställningen *Dialog med Fukushima* i Japan med händer och djurtassar formade som i bön och med titeln *Bön för Fukushima och allt levande*.

– Vi tar ju död på allting. Varandra. Naturen, säger hon medan kriget pågår som värst i Ukraina.

Hennes schema för 2022 är fullspäckt. Hon medverkar i flera utställningar under våren och sommaren: Konst-i-påsk i Gammelgränome, utställning i Hackås, Virsbo och Ulva Kvarn med Rackarart, i Ånghammaren i Österbybruk, Walmstedtska gården och i parken utanför ateljéföreningen Hospitalet på Ulleråkerområdet.

I Gammelgränome var Eva Högbergs bidrag installationen *Lit de Parade – mina tre små fåglar* av mossa, tidningspapper, dun, blad, bark och kvistar plus rosenblad. En vemodigt respektfull reflektion kring liv och död. Ett skogens mausoleum.

I skrivande stund är det mycket arbete som återstår inför sommarhalvårets utställningar. Och sen kommer hösten...

I september ska hon måla en vägg utanför konstnärskollektivet Konstjord i Gottsunda centrum och i oktober visa måleri på Akademiska sjukhuset.

MÅNGFALD. Foto: Stewen Quigley

HJÄRTAT, Anatomiska teatern, Uppsala. Foto: Vasiliis

Eva Högberg har hela yrkeslivet arbetat för ABF. I botten har hon bland annat Västerås konstskola, Otte Skölds/Pernbys målarskola i Stockholm, en utbildning till fritidspedagog, utbildning i film och TV vid Nacka filmskola. Det visade sig vara en perfekt kombination för den riktning hennes lönearbete tog. Hon började också på psykologutbildningen, men insåg snart att konsten hade blivit livet.

– Jag har alltid arbetat med människor som av olika skäl haft det tufft. På Club Lindormen, där jag var cirkelledare i nästan fyrtio år, mötte jag människor med psykisk ohälsa. Jag har lärt mig mycket av dem, av deras klokskap och erfarenheter efter allt de gått igenom. Där finns målare, poeter, filmare... Lindormen har blivit som ett andra hem, för mig!

Under flera år arbetade hon med målarskola för den heterogena grupp människor, som idag kallas funktionsvarierade. En beteckning hon inte är särskilt förtjust i. Men konstaterar vi, den är kanske mindre kränkande och nedvärderande än forna tiders benämningar.

– I den gruppen har jag också mött många fantastiska konstnärer med stor klokhet, värme och livsvisdom, säger Eva Högberg.

Jag tänker på den bortgångne noggranna, målmedveten färgälskaren Peter Mårtensson med Downs syndrom, som Eva Högberg också kände via målarskolan. En kreativa målare som vävde in motiv

från olika resor och upplevelser i detaljerade, ofta arkitek-toniskt inspirerade målningar.

Min första kontakt med Eva Högbergs konst var installationen *Hjärtat*, som fyllde Anatomiska teatern i Gustavianum 1999. På dissektionsbordet låg ett stort hjärta, varifrån trådar/blodkärll/nerver löpte uppåt i den höga kupolen. Hjärtat pulserade i rummet, som var rött tack vare målade skärmar och belysning. En annan gripande installation/utställning var *Konstnär okänd, en saga om kärleken* på Köttinspektionen 2016.

FÖRMÖDRARNAS EKO, Wahlmstedtska gården

– Utgångspunkten var en liten applikationstavla föreställande en brud. Jag hade köpt den på Ulleråkers julmarknad för nästan fyrtio år sedan. Från den byggde jag utställningen i Köttinspektionen, säger Eva Högberg.

Det var där den mycket högväxta trädbruden mötte besökarna med sin röda mun, sina slutna ögon och sin på samma gång sköra och stabila konstruktion där nutid, saga, natur och myt möttes sömlöst. I rummet bredvid fanns föremål på piedestaler. En barkbåt, en snäcka, en sten, två skulpterade hjärtan i lera ovanpå varandra.

Till utställningen hörde ett litet häfte med texter, inte någon torr utställningskatalog, utan en poetisk vägledning för besökaren. Ett kort citat:

*Då öppnade jag mitt bröst
och tog ut mitt hjärta
och la det bredvid ditt
eller kanske ovanpå
kommer inte riktigt ihåg längre*

Målning och skulptur är alltså inte de enda medier Eva Högberg arbetar med. Musiken är viktig för henne, likaväl som de skrivna orden och filmerna. Hon är långt ifrån främmande för att framträda med både poesi och sång.

– Mormor var operasångerska. Och jag har faktiskt tagit lite sånglektioner, sjungit *Lascia ch'io pianga* och sådant.

När jag frågar hur och när allt skapande börjar, har Eva Högberg svårt att svara. Hon vann tecknings-tävlingar i veckotidningar redan som sexåring.

– Det var mormor som skickade in mina teckningar. Och så vann jag dockserviser i plast och sådant.

Den verkar ha funnits där hela tiden, konstnärligheten, skapandekraften, idériakedomen. Något startdatum finns inte. Inget slutdatum heller annat än själva livsgränsen.

– Jag reagerar på livet omkring mig, det som sker i världen, i naturen, med människorna. Tyvärr är vi bra på att ta död på det mesta, säger hon om mänskligheten.

Kanske kan man se hennes skapande av figurer, scener, målningar, dikter som en protest och ett blottläggande av det destruktiva i tillvaron?

– Absolut, svarar Eva Högberg och lägger till:

– Allt är så absurt. Jag vill visa det. Och se vad som finns under ytan. ☀

Foto: Stewen Quigley